

A vetésforgó és a trágyázás hatása a kukorica és az őszi búza produktivására és termésstabilitására

ÁRENDÁS Tamás, FODOR Nándor, BÓNIS Péter, SUGÁR Eszter, BERZSENYI Zoltán

Agrártudományi Kutatóközpont, Mezőgazdasági Intézet, Martonvásár

Napjaink „túlfogyasztási napját” egyre korábban elérő civilizációiban mind világosabban és érzékelhetőbben megfogalmazódik a továbbadandó környezet megóvása, az élet fenntarthatósága eszközzrendszereinek keresése, (újra) megtalálása. A szántóföldi növénytermesztés agrotechnikai faktorainak, így például a vetésszerkezetnek az iparszerű termeléssel erősödő diverzitás-csökkenése az ételmisszer alapanyagok előállításának mennyiségi és minőségi mutatóit, azok stabilitását is meghatározzák. A lét egyik alap-erőforrásának, a talaj használatának távlatosságára – a biotikus tényezők sorában – egyebek mellett az azon fejlődő növényzet, a fajok sorrendje, a termesztés időtartama, ciklikussága is hat.

A vetésforgó (7), valamint a trágyázás (5) együttes vizsgálatára Győrffy Béla tartamkísérletet állított be 1960 őszén, Martonvásáron. A kezelések lehetőséget adnak a két, legnagyobb területen termesztett hazai növényfaj, a kukorica és az őszi búza fejlődésének, produktivitásának és termésstabilitásának vizsgálatára.

56 év (1961–2016) eredményei szerint a trágyázás a búza termését a norfolki-típusú forgóban növelte a legkisebb, a búza-kukorica dikultúrában a legnagyobb (1,22 vs. 1,93 t ha⁻¹) mértékben. A kukorica tápanyagreakciója e két vetésforgóban volt a legnagyobb, a lucerna-kukorica dikultúrában a legkisebb (2,06 vs. 1,21 t ha⁻¹). A vetésforgó-hatás mindkét kultúrában a lucernás dikultúrában volt a legkisebb (búza 8, kukorica 0%), a norfolki-típusúban a legnagyobb (32, ill. 11%) a trágyázott kezeléseket tekintve. A vizsgált termesztési faktorok dominanciája mindkét fajnál szoros összefüggést mutatott azok forgón belüli részarányával. Ennek csökkenésével mérséklődött a pótoló tápanyagok és emelkedett a növényi összetétel jelentősége.

A stabilitásvizsgálatok eredményei szerint a trágyázott kezelésekben a monokultúrás termesztéshez viszonyítva a kukorica produktivását a lucernás dikultúra 7, a búzás dikultúra és a lucernás-búzás trikultúra 4,5, míg a norfolki négyes forgó 3,8 t ha⁻¹ környezeti átlag felett haladta meg.